

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN

OP VRAGEN VAN

J. Mooiman (PVV)
(d.d. 29 oktober 2019)

Nummer
3569

Onderwerp
"Windturbine lekt schadelijk gas"

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Uit een artikel van de Telegraaf¹ komt naar voren dat windturbines een "extreem zwaar en schadelijk" broeikasgas bevatten, en er jaarlijks alleen al in ons land honderden kilo's van dit zwavelhexafluoride de atmosfeer in lekt. De Nederlandse netwerkbedrijven en drie van de grootste internationale bouwers van transmissie-apparatuur, ABB, Siemens en General Electric, bevestigen het gebruik van het broeikasgas.

De Telegraaf rapporteert dat een SF6-molecuul 23.000 maal zo zwaar is als een CO2-molecuul en duizenden jaren actief blijft. De Britse omroep BBC betitelde SF6 in september dan ook als het 'dirty little secret' van duurzame energie, nadat twee Britse universiteiten alarmerende publicaties hadden geschreven over een stijging van het gebruik en de lekkage van SF6 wereldwijd.

SF6 komt niet voor in het klimaatakkoord, hoewel het in 1992 in Kyoto al werd benoemd als een extreem te bestrijden broeikasgas. In de jaren 90 werd het fluorgas ook nog gebruikt in tennisballen, de zolen van sportschoenen, en bij dubbele beglazing. Dat mag echter niet meer sinds een Europees verbod uit 2014.

Het KNMI meet de SF6-concentratie in de atmosfeer niet, en de Nederlandse Emissie Autoriteit houdt er geen toezicht op. Netwerkbedrijven rapporteren zelf over hun lekkages aan het RIVM, sancties zijn er niet. In enkele andere landen krijgen netwerkbedrijven boetes bij te hoge lekkages.

Terwijl consumenten en sectoren als de landbouw en de bouw zuchten onder regels voor CO2 en stikstof, is het zeer opvallend dat dit zeer zware broeikasgas juist méér wordt gebruikt. De term CO2 komt op 66 van de 249 pagina's van het klimaatakkoord voor. SF6, voluit zwavelhexafluoride, nul keer. En dat terwijl er voldoende reden tot zorg is, zegt elektrotechnicus Dennis van der Born. Hij promoveerde in 2017 aan de TU Delft op alternatieven voor dit door mensen gemaakte en voor het milieu extreem schadelijke fluorgas. „Het broeikaseffect van SF6 is 23.000 keer sterker dan dat van CO2." SF6 blijft bovendien naar schatting ruim 3000 jaar in de atmosfeer, versus de

¹ <https://www.telegraaf.nl/financieel/921218615/windmolen-lekt-extreem-schadelijk-gas>

200 jaar die een CO₂ molecuul blijft hangen. Al in het Kyoto-verdrag uit 1992 werd daarom SF₆ genoemd als een extreem en te bestrijden broeikasgas.

- 1. Wist uw college van de toepassing van het "extreem zware en schadelijke" broeikasgas zwavelhexafluoride in windturbines? Zo nee, waarom niet? Zo ja, waarom is PS niet geïnformeerd?*
- 2. Eerder bleek al dat verschillende onderdelen van windturbines veel specifieke metalen vergen waarvan het delven daarvan schadelijk is voor mens en milieu. Is het college naast het in vraag 1 genoemde broeikasgas en de in deze vraag aangehaalde metalen op de hoogte van andere schadelijke stoffen en materialen die voor (de bouw van) windturbines gebruikt worden? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke?*
- 3. Indien uw college niet op de hoogte is van alle schadelijke stoffen en materialen die voor (de bouw van) windturbines gebruikt worden, is uw college dan bereid om een inventarisatie uit te voeren om inzicht te krijgen in de schadelijke stoffen en materialen die nodig zijn voor windturbines in zijn algemeenheid? Zo nee, waarom niet? Graag een gemotiveerd antwoord.*
- 4. De PVV fractie verzoekt bij deze aan uw college om een overzicht aan PS te verstrekken waarin alle schadelijke stoffen en materialen die voor (de bouw van) windturbines nodig zijn worden vermeld. Is uw college bereid om dit overzicht aan PS te verstrekken, zo nee, waarom niet?*

Antwoord vraag 1 t/m 4

De meeste windturbines die in Nederland worden geplaatst, worden geproduceerd in het buitenland en moeten voldoen aan strenge kwaliteitscriteria. Wet- en regelgeving hiervoor komt tot stand op nationaal en Europees niveau. De provincie heeft geen rol bij de fabricage van windturbines. Het college constateert dat de windenergiesector zich verantwoordelijk voelt om het gebruik van SF₆ waar mogelijk te verminderen en waar dit om praktische redenen niet mogelijk is, te zorgen dat het risico op lekkages zo klein mogelijk is. Onderzoeken naar alternatieven om het gebruik van stoffen als SF₆ te verminderen, worden door de windsector ondersteund.²

In de opgave Circulair Zuid-Holland willen we onderzoeken op welke manier we de energietransitie ook circulair kunnen vormgeven. Circulariteit van de windturbine, bijvoorbeeld wat kunnen we doen met de materialen indien de turbine aan het eind van zijn levensduur is, kan daarbij een onderwerp zijn. Uw Staten worden hierover binnenkort geïnformeerd.

- 5. Eerder is geconstateerd dat omwonenden van windturbines overlast en gezondheidsklachten ervaren door het laagfrequent geluid dat door windturbines wordt geproduceerd. Ook is het zo dat windturbines jaarlijks vele dieren slachtoffers maken. Het college neemt deze klachten voornamelijk voor lief. Heeft het college zicht op andere gezondheidsrisico's die door (schadelijke stoffen en materialen die gebruikt worden voor) windturbines worden veroorzaakt? Zo nee, is het college bereid om alle gezondheidsrisico's die direct en indirect door windturbines worden veroorzaakt inzichtelijk te maken en dit overzicht aan PS te verstrekken? Zo nee, waarom niet?*

² bron : <https://nwea.nl/windenergie-en-sf6-in-perspectief/>

Antwoord

Het college kan zich niet vinden in het beeld dat wij de klachten over overlast en gezondheid voor lief zouden nemen. Locaties voor windenergie moeten voldoen aan strenge normen voor geluid en slagschaduw. Daarnaast wordt bij het aanwijzen van locaties voor windenergie aspecten als ecologie en veiligheid uitgebreid onderzocht en meegenomen in de afweging om locaties wel of niet aan te wijzen als windlocatie. Bij de inpassing van een windpark op een specifieke locaties wordt hier nogmaals onderzoek naar gedaan. Ieder windpark moet voldoen aan wettelijke eisen om een vergunning te krijgen. Na de bouw van een windpark wordt onderzoek gedaan om vast te stellen of het park voldoet aan voorschriften in de vergunning.

Er zijn verschillende onderzoeken naar gezondheidseffecten van geluid van windturbines. Hieruit blijkt dat geen rechtstreeks verband kan worden aangetoond tussen windturbinegeluid en gezondheidseffecten zoals hoge bloeddruk, ongunstige zwangerschapsuitkomsten, slaapoverlast en ziektes.

Wat wel blijkt uit het onderzoek is dat blootstelling aan windturbinegeluid hinder kan veroorzaken. Die hinder kan zich uiten in irritatie, boosheid en onbehagen. De mate van hinder die wordt ervaren is bovendien een combinatie van de feitelijke geluidbelasting, zichtbaarheid van de windturbine(s), persoonlijke omstandigheden en of er sprake is van directe economische baten bij de windturbine.

6. *Constaterende dat energieopwekking middels windturbines onrendabel is en dat de burger via belastinggeld en de energierekening deze alternatieve vorm van energie draaiende houdt, vragen wij of uw college het met de PVV eens is dat de wensen van omwonenden voor een overlastvrije en gezondheidsklachtenvrije toekomst altijd verzekerd moeten kunnen worden? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe is uw college van plan om dit in te gaan regelen?*

Antwoord

Door fossiele brandstoffen bij de opwek van elektriciteit te vervangen door schone vormen zoals windenergie, verbetert de luchtkwaliteit voor alle inwoners van Zuid-Holland en daalt de CO₂-uitstoot. Het college streeft er naar overlast voor haar inwoners te minimaliseren. Zij zet daarvoor instrumenten als de omgevingsverordening, vergunningverlening, handhaving en toezicht in. In een dichtbevolkte provincie als Zuid-Holland waarin zoveel functies op een relatief klein oppervlakte moeten worden gecombineerd, is een geheel overlastvrije en gezondheidsklachtenvrije samenleving echter niet mogelijk.

7. *Constaterende dat energieopwekking middels windturbines onrendabel is en dat de burger via belastinggeld en de energierekening deze alternatieve vorm van energie draaiende houdt, vragen wij of uw college het met de PVV eens is dat de energie focus moet verschuiven naar een vorm van energieopwekking die wél rendabel is en niet afhankelijk van belastinggeld en de energierekening, zodat wij vervolgens lastenverlichting kunnen bewerkstelligen voor onze inwoners? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wanneer bent u bereid om in gesprek te gaan over rendabele vormen van energie?*

Antwoord

Dit college wil schone energie voor iedereen. Dat betekent als eerste besparen bijvoorbeeld door subsidieregelingen voor isolatiemaatregelen. Goede isolatie geeft direct een lagere energierekening. Door jaren van ontwikkeling is windenergie op dit moment één van de meest energie- en kostenefficiënte manieren om schone energie

